

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Üldhariduse pedagoogide
kvalifikatsiooni tõstmine 2008-2014

eksamikeskus

ESF programm "Üldhariduse pedagoogide kvalifikatsiooni tõstmine 2008-2013" Seminar "Praktikult praktikule- millest räägib uus õppekava?"

Ettekannete ja töötubade teesid

Keelte ja kultuuride ülene lähenemine. CARAP projekt.

Piret Kanne, Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus

CARAP-projekt on üks paljudest Grazi Euroopa nüüdiskeelte keskuse projektidest ning lühend on tuletatud projekti prantsuse keelsest nimetusest *Cadre de référence pour les approches plurielles*. Inglise keeles vastavalt siis *Framework of references for pluralistic approaches*, saksa keeles *Referenzrahmen für plurale Ansätze zu Sprachen und Kulturen*. Eesti keelde võiks seda vähemalt esialgu tõlkida kui *Keelte ja kultuuride ülese lähenemise raamdokument*.

Projekti ühe eestvedaja professor Ildikó Lörincz sõnul - „*pluralistic*“ (parem oleks öelda „*plural*“) lähenemised keeltele ja kultuuridele on didaktilised lähenemised, mis kasutavad õpetuses /õppimisel tegevusi, mis hõlmavad samal ajal eri keelte või kultuuride mitmekesisusi“.

Tema sõnul on „*pluralistic approaches*“ osa mitmekeelsuse didaktikast (ingl *didactics of plurilinguism*), mille on omaks võtnud mitmed Euroopa riigid ja mis toetub mitme keele ja kultuuri pädevusele nii nagu seda mõistab Euroopa keeleõppe raamdokument.

Projekti eesmärgiks on koostada praktiline tööriist eelkõige õpetajatele. Tööriist, mille abil oleks lihtsam mõista teadmiste, hoiakute ja oskuste paljusust, mida õpilane vajab selleks, et omandada keelte ja kultuuride ülest pädevust ning mis annaks õpetajatele ideid nt kuidas keeleõppes toetuda õppija varasematele teadmistele teistest keeltest ja kultuuridest, ergutada õpilaste koostööd ja neid motiveerida, arendada õpioskusi, koostada projekte.

Comeniuse programm - s. o uued teadmised, oskused ja väärtused.

Kirsti Sinivee, SA Archimedes

Aastast 1995. ellu kutsutud ja Euroopa Komisjoni poolt rahastatud üldhariduse programmi Comenius menetleb alates 1998. a. Euroopa Liidu haridus- ja teaduskoostööprogrammide Sihtasutuse Archimedes hariduskoostöö keskus. Ettekandes antakse ülevaade Comeniuse programmi eesmärkidest ja tegevustest. Comeniuse projektide tulemusi saab vaadata üleeuroopalisest andmebaasist EST:

<http://est.archimedes.ee/est/search.php>

Täpsem programmi info kodulehel: www2.archimedes.ee/comenius

Lõimingu teostumine läbi Comeniuse projektide

Leili Sägi – Pärnu Vene gümnaasiumi eesti keele ja kirjanduse õpetaja-metoodik

Rahvusvahelistes projektides osalemine ühtib riikliku õppekava peamise õppe- ja kasvatusliku sihiga, milleks on kujundada noorte terviklikku maailmapilti, iseseisvat loovat mõtlemist, eneseväljenduse võimet ning analüüsi- ja arutlusoskust. Projektid arendavad nii õpilaste kui ka õpetajate teadmisi ja mõistmist Euroopa kultuuride ja keelte mitmekesisuse ning selle väärtuse kohta.

Lõimingupehõhimõtete järgi on projektid üheks *teemakeskse lähenemise* väljundiks. Projekt „Legends Connecting Past and Present, East and West“ rajanes Eesti ja Belgia legendidele. *Aineteüleseks lõimigutsentriks* oli folkloor, täpsemalt legendid. Omavahel lõimiti *keeled, kirjandus ja kultuur* oma mitmekesisuses. Projekt taotles oma eesmärkidega järgimiste üldpädevuste - *väärtuspädevus, sotsiaalne pädevus, suhtluspädevus*- kujunemist.

Rahvusvaheliste projektide kaudu on võimalik arendada noorte *kultuuritundlikkust*. Projektis, mis on keskendunud õpilaste huvidele ja koostöö edendamisele, toimub kogu projekti vältel *õpioskuste* arendamine. Projekti tegevustes käsitleti järgmisi läbivaid teemasid: *kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, kultuuriline identiteet, väärtused ja kõlblus*.

Comeniuse projektide põhilised eesmärgid – aidata noortel omandada peamised oskused ja võimed individuaalseks arenguks, tulevaseks ametiks ja aktiivseks Euroopa kodanikuks olemiseks, realiseeruvad praktikas täielikult.

PS! Iga õpetaja saab kaasa kaks paljundatud abimaterjali ning hulgaliselt loomingulisi harjutusi, mängu.

Kultuur võõrkeeleõppe toetajana

Jaana Õispuu, PhD, Tallinna Õismäe Gümnaasium

1990. aastatel lisas Euroopa paljukultuurilises võõrkeeleõppe tuntud neljale traditsioonilisele osaoskusele (lugemine, kirjutamine, kõnelemine, kuulamine) viienda – sotsiaalkultuurilise pädevuse. Selle tingis keeleõpetusega tegelevate teadlaste tõdemus, et etniliste vastuolude ja konfliktide põhjuseks pole niivõrd keeleoskamatus, kui võrd üksteise kultuurierinevuste puudulik tundmine. Võõrkeeleõpetaja on tänaseks saanud ka kultuurivahendaja rolli ja ülesanded. Ettekanne käsitleb kultuuri osa soome keele õpetamisel.

Soome keele õpetamist Eestis on teiste võõrkeelte õpetamisega võrreldes tavaks vaadelda mõnevõrra teistsuguses võtmes: tegu on lähisugulaskeelega, soomlastega on eestlastel põlised vahetud kontaktid ja kultuurisidemed. Paraku on Soome ajaloo ja soome kultuuri sarnasus Eesti ajaloo ja eesti kultuuriga küllalt näiline.

Ruumiline lähedus on viimasel kahel aastakümnel soodustanud ühelt poolt eestlaste ja soomlaste nn füüsilisele reisimisele lisaks ka vaimset reisimist (Jan Kausi terminid). Praeguseks on arenemas siiski suund tavainimeste vaimse reisimise vähenemisele (loe: kultuurihuvi on vähenenud) ja pragmaatilise füüsilise reisimise (töö- ja ostureisid) kiirele kasvule. Maad on võtnud massiline vastastikune olmesuhtlemine. See on viinud Eestis Soome-pildi muutumisele negatiivsuse suunas, samasuunaline nähtus Eesti-pildi arengutes on täheldatav Soomes. Vastastikust negatiivsust ja stereotüüpide kujunemist süvendavad Eesti ja Soome ajakirjandus. Eestis avaldub negatiivsus teatud määral suhtumises soome keele õppimisse.

Kultuuriõppe kaudu on soome keele õpetajate valduses hoovad Soome-pildi kujundamisel nii üld- kui mitteformaalses hariduses.

Ettekanne toob Eesti ja Soome vahelise kultuuriõppe näiteid Tallinna Õismäe Gümnaasiumi ja ta Soome partnerite (Helsingi Idakeskuse Gümnaasium, Lohja Põhikool) vahelises koostöös.

Projektitöö hindamine keeleõppes

Anneli Tumanski, Väätsa Põhikooli inglise keele õpetaja

Kuidas motiveerida õpilasi projektitööle? Kuidas teha tundi sisukamaks ja mitmekesisemaks? Neile küsimustele on võimalik vastus saada töötoas „Projektitöö hindamine keeleõppes“.

Väätsa Põhikoolis viiakse läbi rahvusvahelisi koostööprojekte alates 2005. aastast. Erinevate näidete varal tuuakse töötoas välja erinevaid võimalusi osaoskuste hindamisest keeleõppes, projektitöö sidumisest tunnitemadega ning projektide lõimimisest erinevate õppeainetega.

Samuti on kuulajatel võimalus saada materjale erinevatest veebipõhistest töövahenditest nii keele- kui ka teistes ainetundides kasutamiseks, nt

www.superteachertools.com, www.crosswordpuzzlegames.com.

Sina ja Mina, käsikäes ja uutmoodi

Terje Varul, Kolga Keskkool

Töötoa põhitähelepanu on uue riikliku õppekava üldpädevustel. Töötoas antakse praktilisi näpunäiteid, arendamiseks väärtus-, suhtlus- ning ettevõtlikkuspädevust.

I. Häälestus (evokatsioon)- üldvaade pädevustele. Töö teadlikumaks muutmine.

II. Suhtluspädevus

ESF programmi "Üldhariduse pedagoogide kvalifikatsiooni tõstmine 2008-2013" raames toimuv võõrkeeleõpetajate seminar „Praktikult praktikule- millest räägib uus õppekava?“, 4.- 5. november 2011, Pärnu, hotell Strand konverentsikeskus

1.) Mõiste lahtirääkimine

Arutelu

Ribade kokkupanek

Jõupunkti (*power point*) slaid

2.) Mängud

- Söökla mäng
- Nn jõulukaubamaja mäng

III. Ettevõtlikkuspädevus

1.) Mõiste lahtirääkimine

Lünnk tekst

Jõupunkti slaid

Arutelu

2.) Kilekoti või T-särgi sõnum

Praktilisi näpunäiteid mõningateks projektideks

IV. Väärtuspädevus

ME OLEME NEED, MIDA ME VÄÄRTUSLIKUKS PEAME.

1.) Jõupunkti slaidid

2.) mõiste lahti muukimine

3.) Mis on väärtus(ed)? Kui üheselt mõistame neid. Koolisituatsioonid- väärtuskogemused väärtuskasvatases?

Praktilisi harjutusi koolisituatsioonidega.

Lõppsõna

Anu Raud „Ükskord isa ütles mulle...“, väike soovitus õpetajatele

Üldpädevuste omandamine õuesõppe tegevuste kaudu.

Mall Matto, Hugo Treffneri Gümnaasium

Töötoa käik on järgmine:

1. Sissejuhatus. Ülevaade pädevustest võõrkeelte ainevaldkonnas

2. 1. rühmatöö:

- kogemustevahetus
- õuesõppe positiivsed küljed

3. Õuesõppe näide „Vaade kirikutornist” – (näidistööleht; slaidid)

4. 2. rühmatöö:

- näite analüüs (missuguseid pädevusi toodud näide arendab)
- kokkuvõtte arvamustest

5. 3. rühmatöö: arutelu tegevustest antud/sõnastatud teemal ja esitlus arendatavatest pädevustest

6. Kokkuvõtte

Arvuti õpikeskkonna mitmekesistajana

Kalle Lina, Rakvere Gümnaasium

Uus RÕK ütleb füüsilise keskkonna kujundamise kohta, et „õppes on võimalik kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ...“. Võõrkeleetunniks on see täiesti piisav, pluss muidugi kõlarid. Edasi ütleb RÕK, „et kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja –vahendeid“. Internetiavarused on täis miljoneid erinevaid harjutusi. Paraku ei ole nad kõik ilma eelneva töötluseta sobivad meie vajadustega. Seetõttu on vajalik, et õpetaja oskaks ise luua vajalikke materjale, lähtudes oma vajadustest.

Töötoas tutvustatakse erinevaid arvutiprogramme materjalide loomiseks ja tööülesannete koostamiseks, antakse soovitusi oma töö lihtsustamiseks ja mõundeid õppe korraldamiseks väljaspool kooli ning virtuaalses õpikeskkonnas. Töötoas tutvustatakse ka, milliseid võimalusi pakub arvuti kasutamine üldpädevuste arendamiseks, läbivate teemade käsitlemiseks ning ainetevaheliseks lõimumiseks.